ÇINARALTI
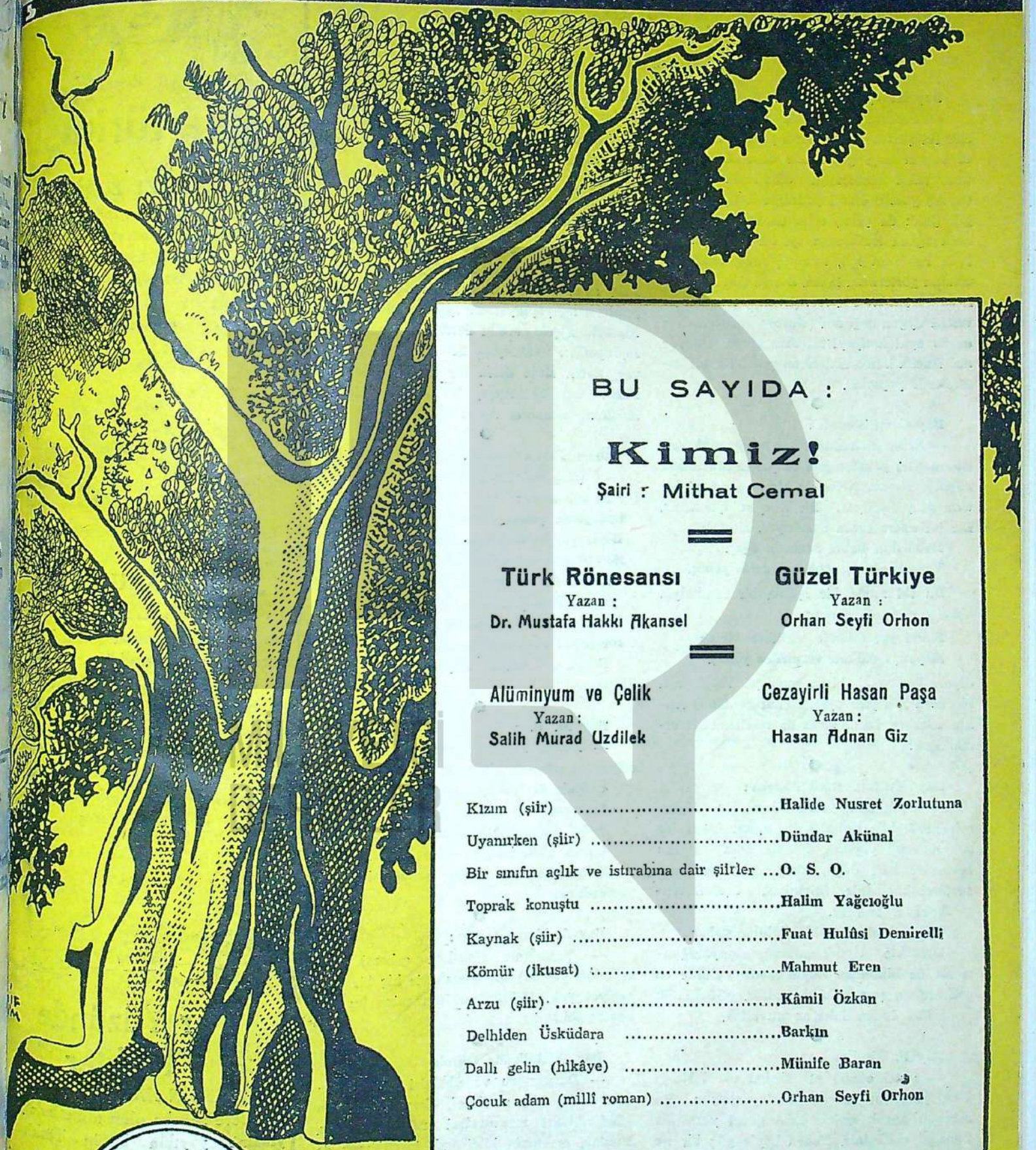
BU SAYIDA :

Kimiz!

Şairi : Mithat Cemal

Türk Rönesansı
Yazan :
Dr. Mustafa Hakkı Akansel

Güzel Türkiye
Yazan :
Orhan Seyfi Orhon

Alüminyum ve Çelik
Yazan :
Salih Murad Uzdilek

Cezayirli Hasan Paşa
Yazan :
Hasan Adnan Giz

Kızım (şiir) .....Halide Nusret Zorlutuna
Uyanırken (şiir) .....Dündar Akünal
Bir sınıfın açlık ve ıstırabına dair şiirler ...O. S. O.
Toprak konuştu .....Halim Yağcıoğlu
Kaynak (şiir) .....Fuat Hulûsi Demirelli
Kömür (ikusat) .....Mahmut Eren
Arzu (şiir) .....Kâmil Özkan
Delhiden Üsküdara .....Barkın
Dallı gelin (hikâye) .....Münife Baran
Çocuk adam (millî roman) .....Orhan Seyfi Orhon

Sayı: 81
Kuruş 15

HAFTALIK
FİKİR VE SANAT

Bahar hazırlığı!

İlkbahar geliyor. Bodur şubat göz açıp kapamadan geçer. Millî Piyango, size şimdiden ilkbaharı neşe, şetaret ve sevinçle karşılıyacak bir servet kazandırabilir.

T. C.
ZİRAAT
BANKASI

PARA BİRİKTİREN RAHAT-EDER

misafir gelince

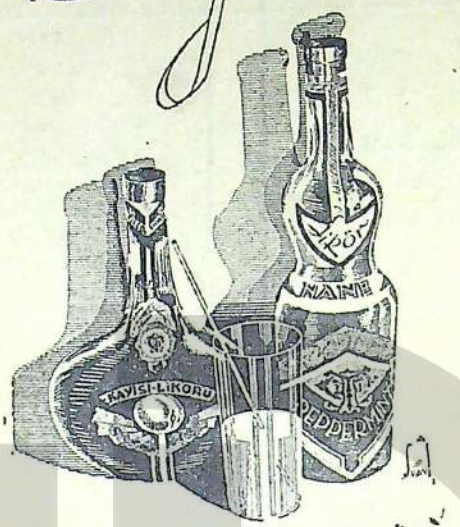

SODALI LİKÖR
İKRAM EDİNİZ

ADEMİ İKTİDAR VE BELGEVŞEKLİĞİNE KARŞI

FORTOBİN

S. ve İ. MUAVENET VEKÂLETİNİN RUHSATINI HAİZDİR
HER ECZANEDE BULUNUR POSTA KUTUSU 228
REÇETE İLE SATILIR

Çınaraltı yayını kitapları :

Millî Türk efsaneleri

HÜSEYİN NAMIK ORKUN

Hüseyin Namık Orkunun uzun ilmî bir tetkik neticesi bir araya topladığı bu millî Türk efsaneleri bize Türk ruhunu, Türk tarihini tanıtacak ve bir şiir gibi heyecanla okunacak en faydalı bir eserdir.

Bu hafta çıkıyor!

Fiatı 50 kuruş

Yayla türküsü

HALİDE NUSRET ZORLUTUNA

Türk edebiyatının en içli, en ince şairi Halide Nüsret Zorlutunanın en güzel şiirlerini bir araya toplıyan bu eşsiz kitap

Pek yakında çıkıyor!

Fiatı 50 kuruş

Japon mucizesi

Dr. MUSTAFA HAKKI AKANSEL

Yeni çıktı.

Fiatı 50 kuruş

Umumî satış merkezi: İstanbul, Ankara caddesi, (Çınaraltı) idarehanesi.

Sahibi ve Neşriyat Müdürü:
ORHAN SEYFİ ORHON

Basıldığı yer:
Cumhuriyet Matbaası — İstanbul

DEVA

KAŞELERİ

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

ve bütün ağrıları derhal keser

Sıhhiye Vekâletinin ruhsatını haizdir. İcabında günde 3 kaşe alınabilir

Konuşmalar

Bay Hüseyin Demirkan:

— Samimî duygunuza teşekkür ederiz. Her iki şiirinizin çok güzel yerleri var. Hattâ baştan başa güzel bile denebilir. Yalnız ufak tefek kusurlarını düzeltmek şartile! (Ortaç güzeli) isimli şiirinizde kafiye iyi değil. Çaldı da çaldı, saldı da saldı... Şiirde halk ağzını kullanmak iyi bir şeydir, fakat halk ruhunun içli, samimî, sade, temiz bir tarafını göstermesi lâzım. Bunda eski kantoları hatırlatan bir eda var. (Irlanıp) İstanbul şivesine uygun değildir. (Gurbet) manzumesinde de ayni kafiyeyi iki defa tekrar etmişsiniz. Ancak bunu eski divan şairleri uzun kasidelerde yaparlar.

Bay Cavit Sönmez:

— Sizin şiirlerinizde bir terkip zaafı var. Bazan şiiri yakalar gibi oluyor, sonra tekrar kaçırıyorsunuz. Nefesiniz bir manzumeyi bitirmeğe yetişmiyor. Bir ritm buluyorsunuz. Bir iki mısra sonra bozuluyor. Meselâ:

Daha dün balını sızdıran ağaç,
Vermez olmuş artık her dalda yemiş.

Bu iki mısra bir içlilik, bir samimiyet hissi veriyor. Sonra :

Sanki yer dibinde saklanan bir aç
Meyvayı dallara vermeden yemiş.

diyor. Bu hayâl, biraz çocukça! Yazılarınızı bitirmek için yazmayın. Kendi kendinizi tenkid ederken hattâ biraz da merhametsiz olmalısınız!

Bay Mustafa Halit Akarca:

— Uşak için isimli şiirinizden Uşak'ı çok sevdiğiniz anlaşılıyor. Fakat bunu bir şiir mevzuu yapınca yalnız sizin Uşak'ı sevmeniz kâfi değil, okuyanlara da onu sevdirebilmelisiniz. Şiirinizde Uşakın rengi, kokusu, sesi az.

Gül dalında bülbül gönüller yakar

Demekle Uşak'ı anlatmış olmıyacağınızı siz de bilirsiniz. Böyle manzumelerde en çok aranan şey mahallî renktir. (Gönlümün sesi) öbüründen daha az muvaffak.

Bay F. Girgin:

— (Otel odası) nı sizden evvel Necip Fazıl yazmıştır ve çok güzel yazmıştır. Bu mevzuu ancak ondan daha güzel yazmakla benimsiyebilirsiniz. Neden böyle güç bir işe giriştiniz? Yazılacak başka şey mi yok?

Bayan Melâhat Gezener:

— (Gemicilerin şarkısı) nda bir terkip zâfı göze çarpıyor. Kelimeler ve kafiyeler sizi istediği tarafa sürüklüyor, sizin onlara hâkim olmanız lâzım.

Rüzgârdan kanatlı uçuyor gemi,
Yelkeni şişirdi, sabah meltemi..

Hiç aman vermeyiz kahpe düşmana,
Savaşta döneriz birer aslana.

Güzel! Fakat sonra bir kafiyeye takılarak (Mustafa Kemaller gibi) diyorsunuz. Peki ama, Atatürk zamanında deniz harbi gemi ile mi yapılıyordu? Sizin gemicileriniz, Atatürkten çok evvelki devirlerin türküsünü söylüyorlar. «Özleyiş» de güzel mısralar var. Zaten sizde derin bir lirizm sezilliyor. Fakat buradaki Ayşe, hakikî Ayşe değil. Maalesef, romantik Ayşe!

Ömer Faruk Somay:

— (Boğaziçi akşamları) nda renk az. Bir de çok nesir:

Emirgânın çınarı karardı yavaş yavaş
Böyle yer bulmak için istersen arzı dolaş.
Raslanamaz eşine bizdeki bu Boğazın.

Nedim de İstanbuldan bahsederken, aşağı yukarı sizin fikrinizi söylüyor:

Ey felek insaf, mihrücan ara, aman,
Bir naziri var ise söylen konulsun yanına!

Fakat, o terennüm ediyor, siz nesir söylüyorsunuz?

Bay M. B. :

— Neden isminizi yazmadınız? Merak ediyorum. (Sana) isimli şiirinizi okuyorum:

Önünde diz çöküp, yüz sürsem yere,
İpek saçlarını koklatır mısın?
Sedef düğmeleri çözsem bir kere
Gonca güllerini...

Fakat, durun... Yoksa bunun için mi yazmadınız?

Bay A. Nazmi Güröz:

— Yazdığınız (Çankırı çobanı) nın (Çankırı çobanı) olduğuna dair hiç bir hususiyet yok. Doğrusunu isterseniz bu bir operet çobanı!

Bay Abdülkadir Gürol:

— Duygunuzu ve fikrinizi çok beğendik. Fakat biz, maalesef, okuyucularımızın gönderdikleri mensureleri neşredemiyoruz. Bunları mektupla bildirecek teşkilâtımız da yok. Lûtfen bizi mazur görün!

Bay Melih Ürer:

— Size karşı da ayni sebeple özür dileriz. Lûtfen bizi mazur görün!

Yaylâ türküsü

Şairi :
HALİDE NUSRET ZORLUTUNA

Türk edebiyatının en ince, en sanatkâr şairi Halide Nusret Zorlutunanın en güzel şiirlerini bir araya toplıyan bu eser (Çınaraltı) yayını neşriyatı arasında basılıyor. Pek yakında çıkacaktır.

Fiatı: 50 kuruş

Japon mucizesi

Dr. MUSTAFA HAKKI AKANSEL

Japonyanın bu kadar kısa bir zamanda nasıl kalkındığını, çok fakir bir Ortaçağ çiftçi milleti iken dünyanın en kudretli asrî bir devleti ve en ileri ağır endüstri milleti haline nasıl geldiğini en yeni vesikalarla tetkik eden bu eser, bizim bundan alacağımız dersleri göstermektedir.

Fiatı: 50 kuruş

Yer Yüzünde Türkler

HÜSEYİN NAMIK ORKUN

Türklere akraba olan milletlerle yer yüzüne yayılan bütün Türklerin yerlerini, boylarını, nüfuslarını, hayatlarını bildiren bu emsalsiz eser pek yakında (Çınaraltı) yayını arasında çıkıyor.

Fiatı: 50 kuruş

ÇINARALTI

Dilde, fikirde, işde birlik

Sayı: 81 — 10 Nisan 1943 Cumartesi

İdare Evi : İstanbul, Ankara caddesi, Çınaraltı Yayınevi. No. 47

TÜRKÇÜ FİKİR ve SANAT MECMUASI

Telefon : 22129 — Fiatı: 15 Krş. — Cilt : 3

Güzel Türkiye

Yazan : **Orhan Seyfi ORHON**

Bir diplomatla konuştum. Kafasının içinde milletine ait hiç bir rüya taşımıyan bir diplomatla. Bana bütün ümitlerimi donduracak buz gibi bir realiteden bahsetti. Ve bir jeometri problemi cansızlığile Türkiyenin istikbalini çizdi. Onun için Türkiye işte, buydu. Bundan başka türlüsü delilikti. Güzel Türkiye iddiasız Türkiye demekti. Meselesiz Türkiye, küçük ve rahat Türkiye, yumuşak ve uysal Türkiye... Herkese hoş görünen medenî Türkiye...

Garp medeniyetine hayranlığı Fransızcasının aksanında bülbül gibi şakıyordu. Güzel ve temiz giyinmişti. Sıhhati ve neşesi yerindeydi. Gayesine ulaşmış bir adam yorgunluğile:

— Medeniyet, diyordu, yalnız medeniyet, bize başka hiç bir şeyin lüzumu yok!

Onun güzel Türkiye dediği şey bana sömürge gibi fakir ve çirkin göründü. Onun Garp medeniyetine hayranlığında ben korkunç bir ruh düşkünlüğü sezdim ve bizim için kaybolmuş bir adam gibi ona bak[ı]m.

Hayır, güzel Türkiye o değildir, bugünkü inkılâp Türkiyesi[dir]. Haklarına dokunulduğu zaman bütün dünyaya kafa tutmasını bilen korkusuz ve âsi Türkiyedir. Güzel Türkiye, Varlık Vergisini koyan enerjik Türkiyedir. Güzel Türkiye, kimseden lûtuf beklemiyen, yalnız kendine güvenen Türkiyedir.

Biz, gene İstiklâl Harbinin o dik başlı Türkiyesiyiz. Biz gene Lozandaki o inatçı, titiz Türkiyeyiz. Kimse ile sert konuşmuyorsak, kimseye titizlik etmiyorsak bunun sebebi sinirlerimizin gevşemiş olmasında değil; kimse ile ihtilâfımız kalmadı, ondan! Nezaketimizin hududu haklarımıza dokunulacağı yerdir!

Orhan Seyfi ORHON

YENİ ABONE ŞARTLARI (37 den itibaren)
Yıllığı 760, altı aylığı 380, üç aylığı 200 kuruş.
Ecnebi memleketler için :
Yıllığı 1000, altı aylığı 500 kuruş

Sahip ve Neşriyat Müdürü :
Orhan Seyfi ORHON

İHTAR :
İdarehanemize gönderilen eserler neşredilsin edilmesin sahiplerine iade edilmez.

MİLLÎ KÜTÜPHANE ANKARA

TÜRK RÖNESANSI

Bir Millet Nasıl Gençleşir?

Yazan: **Dr. Mustafa Hakkı Akansel**

(Un jeune homme propre et pur, propre et pur de corps, d'âme et d'intelligence, point de départ vraiment merveilleux) *(Hermann de Kayserling)*

Bir Türk Rönesansı, bir Türk (yeniden doğuş) u nasıl mümkün olabilir? Türk milletine yeni bir can, taze bir hayat nasıl aşılanabilir? Türk ırkı nasıl gençleştirilebilir?

Bu soruya, fiozof Kayzerling cevap vermiştir: Pek büyük ehemmiyetinden ötürü, Fransızca metnini aynen yukarıya yazdım: **(Temiz ve sâf bir genç, bedence, ruhca, zekâca temiz ve sâf bir delikanlı. Hakikaten, harikalar, mucizeler yaratan bir terakki başlangıcı!)**

Evet, Türk milletini gençleştirmek için, bedence, ruhca, zekâca temiz ve sâf, yüksek ahlâklı, sert seciyeli, bilgi ve teknikle silâhlanmış, azimli, dinamik, müteşebbis, yeni bir ülkü, yeni bir iman, yeni bir ruh ile dolu bir Türk gençliği yetiştirmek lâzımdır.

Japonyayı, pek geri bir halden, en kısa bir zamanda, en ileri bir terakki devresine ulaştıran, onun, ciddî, çalışkan ve fedakâr gençliğidir.

***

Bundan bin dokuz yıl evvel, Roma istibdadı ve hırsı, Akdeniz çevresindeki bütün insanları köle yapmıştı; onlarda hiç bir mânevi vasıf bırakmamıştı. Köle ruhlu insanlarda ne şecaat, ne ahlâk, ne seciye, ne yurt sevgisi, velhasıl, insanla hayvanı ayırt eden hiç bir mânevi duygu kalmaz. Bu sebepten, o zamanki insanlık, tamamile hayvanlaşmış bir hale geldi. O yüksek eski Yunan felsefesi tamamen unutuldu.

İşte, tam bu sırada, yeni bir ruh, yeni bir din yükselmeğe başladı. Bu, yepyeni bir dünya görüşü, dünyayı başka bir anlayış şekli idi. Bu yeni görüş sayesinde, Avrupadaki insanlar, Roma İmparatorluğu çökerken görülen o müthiş anarşiden, hayvanlaşmadan yakalarını sıyırabildiler. (İnstitut de France), yani, Fransanın en yüksek bilgi kurumu âzasından profesör **Ferdinand Lot: (La fin du Monde antique et le début du Moyen Âge** = Eski dünyanın sonu ve Ortaçağın başlangıcı) ismindeki begayet kıymetli eserinde, bu noktayı, olanca ehemmiyetile, göze çarptırır.

Eski Yunan düşüncesi (akıl ve mantık) üzerine kurulmuştu. Bu yeni fikir ise, hâkimiyeti (akıl ve mantık) tan aldı, (duygu ve heyecan) a, tasavvufa, mistisizme verdi. Her ikisi de, ne de olsa, mânevi birer kıymettir, ve insanları hayvanlıktan kurtarır.

Kongre eğleniyor!

ŞAİRİ :

Mithat Cemal Kuntay

Üstat Mithat Cemalin, hayatımızın tarihî, hazin bir sahnesini canlandıran bu eşsiz, nefis şiirini çok kıymetli sanatkâr Münif Fehimin pek güzel bir resmile birlikte gelecek sayımızda neşredeceğiz!

Aradan bin sene geçince, haddi zatinde pek kıymetli olan bu yeni fikir de, onu şahsî menfaatlerine alet eden insanların elinde, kirlendi, insanlara ileri bir hamle yaptırabilecek bir kudret olmak hassasını kaybetti.

Tam bu sırada, on altıncı milâdî yüzyılda, bilhassa İtalyada, bir kaç büyük insan, eski Yunan ve Roma felsefe ve edebiyatını yeniden mezardan çıkardılar. Bu, bir yeni (dünyayı anlayış) şeklinin başlangıcı oldu. Bu, hâlâ devam ediyor. (Serbest araştırma) nın, (akıl ve mantık) ın yeniden canlanmasının bir mahsulü olan şimdiki medeniyet bu yeni fikrin, bu (yeni ruh) un bir neticesidir.

Şimdi, bu yeni anlayışa karşı dahi bir aksülamel başlamıştır. Sebebi de, bu yeni medeniyetin sebep olduğu akıl ve ahlâkça gerilemedir. Şimdi gördüğümüz (**bilgili ve teknikli vahşet**) dir. Kayzerling, bu yeni medeniyete: (**Şoför medeniyeti**) ismini veriyor. Bu dünya harbinin sonunda, ve onun bir reaksiyonu (aksülameli) olarak, ahlâkî ve mânevi kıymetler, yeni bir hayat bulacaklardır.

Size bunları anlatmaktan maksadım, (yeni bir ruh) un, yeni bir fikrin, asırlarca süren ilerletici kudretini etrafile göze çarptırmak içindir.

(Hayata yeni bir mâna veren, veya yeni ve istenen bir hedefe ulaştırmayı vâdeden her yeni fikir gençleştirir.) (Kayzerling).

(Oldukça derin bir şekilde, şuur altına girebilen her yeni hayat hamlesi (impulsion) u, yeni bir hayatın başlangıcını teşkil eder). (Kayzerling).

***

Fakat, böyle, yeni bir ruh, yeni bir iman, yeni bir ülkü ile dolu bir gençlik kendi kendine yetişmez. **Renan: (Bizim gafletimiz, gençliğin kendi kendine yetişebileceğini sanmamızdadır. Almanlar bu hataya düşmediler)** diyor.

Gençlik, imanlı, ülkülü, yüksek seciyeli, temiz ahlâklı, hakikaten yüksek bilgi ve kültür sahibi insanlardan hoşlanır: onlarda, en temiz emellerinin bir timsalini, bir canlı örneğini görür.

Çünkü, gençlik temizliktir, sâf-

Millî Piyango

7 Nisan çarşamba, belki sizin hayatınızın en mesut günüdür. O gün bütün ıstırablarınızı unutabilirsiniz. Eğer bir biletiniz varsa büyük ikramiyeyi kazanmak şansına herkes kadar siz de sahipsiniz!

SODALI LİKÖR
İKRAM EDİNİZ

"ÇINARALTI,, YAYININ
Pek yakında çıkacak kitapları :

Yaylâ türküsü

Şairi :
HALİDE NUSRET ZORLUTUNA

Türk edebiyatının en ince, en sanatkâr şairi Halide Nusret Zorlutunanın en güzel şiirlerini bir araya toplıyan bu eser (Çınaraltı) yayını neşriyatı arasında basılıyor. Pek yakında çıkacaktır.

Fiatı: 50 kuruş

Yer Yüzünde Türkler

HÜSEYİN NAMIK ORKUN

Türklere akraba olan milletlerle yer yüzüne yayılan bütün Türklerin yerlerini, boylarını, nüfuslarını, hayatlarını bildiren bu emsalsiz eser pek yakında (Çınaraltı) yayını arasında çıkıyor.

Fiatı: 50 kuruş

ADEMİ İKTİDAR VE BELGEVŞEKLİĞİNE KARŞI

FORTOBİN

S. ve İ. MUAVENET VEKÂLETİNİN RUHSATINI HAİZDİR
HER ECZANEDE BULUNUR POSTA KUTUSU 228
REÇETE İLE SATILIR

DEVA

KAŞELERİ

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

ve bütün ağrıları derhal keser

Sıhhiye Vekâletinin ruhsatını haizdir. İcabında günde 3 kaşe alınabilir

Çınaraltı Yayını kitapları : 3

HÜSEYİN NAMIK ORKUN

TÜRK EFSANELERİ

En kıymetli tarihçimiz Hüseyin Namık Orkunun uzun, ilmî bir tetkik neticesi bir araya topladığı bu Türk efsaneleri bize millî ruhu tanıtan ve bir şiir gibi okunan en faydalı ve en kıymetli eserdir.

YENİ ÇIKTI

Umumî satış yeri :
İstanbul, Ankara caddesi, Çınaraltı idarehanesi, No. 47
Fiatı: 50 kuruş

Japon mucizesi

Dr. MUSTAFA HAKKI AKANSEL

Japonyanın bu kadar kısa bir zamanda nasıl kalkındığını, çok fakir bir Ortaçağ çiftçi milleti iken dünyanın en kudretli asrî bir devleti ve en ileri ağır endüstri milleti haline nasıl geldiğini en yeni vesikalarla tetkk eden bu eser, bizim bundan alacağımız dersleri göstermektedir.

Fiatı: 50 kuruş

Sahibi ve Neşriyat Müdürü:
ORHAN SEYFİ ORHON
Basıldığı yer:
Cumhuriyet Matbaası — İstanbul

Çınaraltı Koleksiyonu

«Çınaraltı» nın altı aylık nüshalarını bir araya toplıyan üçüncü cildi zarif bir tarzda idaremiz tarafından ciltleti. lerek satışa çıkarılmıştır. Bu cilt, ilmî, edebî, tarihî yazılarla, en güzel şiirlerle, tenkid ve tetkiklerle, seyahatler, hikâ. yeler ve romanlarla fıkralar ve resimlerle dolu bir fikir ve sanat hazinesidir. Pek mahdut bir miktarda hazırlanan bu koleksiyonu Çınaraltı'nı seven okuyucular için hazırladık. Edinmek istiyenler şimdiden müracaat etmelidirler.

Fiatı: 475 kuruştur.

Taşradan siparişlere ayrıca 15 kuruş posta ücreti ilâve edilmelidir.

Çocuk adam

Tefrika No. 10

Yazan : Orhan Seyfi ORHON

HARB SIKINTILARI

Ağabeyimin gelişi masraflarımızı aha arttırınca annem bütün iradesini ladı, hizmetçiye yol verdi. Hizmetçiye yol vermek bizim evde büyük bir ir. Hiç birimiz bunu yapamayız, hatı o kadar sert olan babam bile!

Vaktile bu vazife büyük hanımın. Ancak onun yüzü tutar, bu işi o barırdı. Hizmetçi savulurken, eğer evuzaklaşamamışsak, üst kata çıkıp klanırız. «Şimdi gelip vedalaşacak!» e kalbimiz çarpar. Bazan bu veda hnesi sahiden pek acıklı bir şey olur. :

Hizmetçi giyinmiş, bohçası koltuında, süklüm püklüm gelir.

— Hakkınızı helâl edin!

Der. Yüzüne bakarız. Annemin dakları titrer.

— Helâl olsun!

Sesi bir acaiptir. Gözlerinin kerları kızarmağa başlar.

Güçlükle :

— Sen de bize helâl et!

Der. Fakat kadıncağızın helâl etsine vakit kalmadan göz yaşları borırdı.

Annem, işte bu güç işi üzerine Bizi içlendirmemek için :

— Daha idarelisi gelinceye ka...

Diye mutfağa girdi. Fakat başka aramadı. Sessiz, şikâyetsiz yemekimizi pişirmeğe devam etti. Evişlede onun hususî bir kabiliyeti vardır. tün kusuru idareli olsun diye sütıa fazla su katması, aşureyi az şeli yapması gibi şeylerdir. Fakat zamanında bunları ancak rüyalarda görüyoruz. Vesika ekmeğine toprak karıştırılıyor. Her dilim çamur gibi içimize sıvanmada. Sabah çayını kuru üzümle kıtlama yapıp içiyoruz. (Bulama) denen bir acaip pekmez tatlısı var. Köylerden geliyor. Camların kenarına sürülen macun renginde koyu, berbat bir şey. Eskiden elimizi dokundurmıya iğrenirdik. Tatlı ihtiyacile arasıra bundan alıp vesika ekmeğine sürüyoruz. Babam, Lâlelide yanan evin arsasını bu sefil yemeklere sarfetti. Vekilharçlığımızı o yapıyor. Sabahleyin bakıyorum: Erzak torbası elinde, tıraşı uzamış. (Artık sakalı bembeyazdır.) Boynunda benim yırtık yakalığım ve üzülmüş boyunbağım. Ayaklarında eski lâstikler. Boyu biraz daha küçülmüş görünüyor. Alış veriş etmeğe gidiyor. Onun, bir de Çengelköyünden araba ile Göksuya gidişini düşünüyorum: Kadınların bayıldığı o genç, o güzel, o şık zabitle bu ihtiyar ayni adam mıdır? Daha düne kadar güzel kadınlara başka türlü bakardı. Yoksulluk çekmiyen babamı harb sıkıntıları ihtiyarlattı. Bana öyle geliyor ki, sulh olsa, birdenbire tekrar gençleşiverecek!

Aksaray pazarından her şeyin en ucuzunu alıp getiriyor. En ucuzunu! Fakat bizim için gene çok pahalı. Nihayet öğle yemeklerimizi kaldırdık. Bu da yetmeyince Aksaray taraflarında üç odalı bir eve taşındık. Ötesine berisine tenekeler çakılmış salaştan yapılma bir kulübe. Akşamları karı koca kavgaları, dayak gürültüleri kafamızı şişiriyor. Bir de İngiliz tayyareleri, o sinir tayyareler!

Bizi tedirgin etmek için midir, nedir, bu fakir mahalleye musallat oldular. En çok mehtaplı havalarda geliyor, başımızın üstünde bir kaç devir yapmadan gitmiyorlar. Motör sesini duyunca alt kata iniyoruz. Ağılda kurt sürüsü sezen koyunlar gibi birbirimize sokulup bekleşiyoruz. Bir seferinde, gene böyle alt kata inmiştik. Mitralyöz takırdılarına gelişi güzel atılan top sesleri karışıyordu. Bir tanesi tam başımızın üstüne geldi, vızıl vızıl dönmeğe başladı. Motör sesini korku ile dinlerken birdenbire bir ışığın dimdik, havayı deldiğini duyduk. Hiç bir şey yapamadık, olduğumuz yere çömeliverdik. Bomba, dört, beş metre ilerideki bahçenin yumuşak toprağında patladı. Evin damına bir kaç kürek toprak yağnı tevekkülle bekliyoruz.

Gitgide bu da bir itiyat haline geldi. Işıklar kararır mı birbirimize haykırıp gülüşerek alt kata iniyoruz. Orada bir ikinci bombanın patlamasını tevekkelle bekliyoruz.

Sefaletimizin her çeşidine alıştık: Mahallemiz, soframıza, üç odalı, salaştan evimize. Geceleri, yatağıma uzanınca, pek tabiî bir şeymiş gibi, kaplama tahtaları arasından yıldızları görüyorum, hattâ, bazan bu gök parçasına dalıp tatlı tatlı Nezaheti düşündüğüm bile oluyor!

(Arkası var) 5.90

Millî Piyango

7 Nisan çarşamba, belki sizin hayatınızın en mesut günüdür. O gün bütün sıkıntılarınızı unutabilirsiniz. Eğer bir biletiniz varsa büyük ikramiyeyi kazanmak şansına herkes kadar siz de sahipsiniz!

SODALI LİKÖR

İKRAM EDİNİZ

"ÇINARALTI,, YAYINI

Türk efsaneleri

HÜSEYİN NAMIK ORKUN

Hüseyin Namık Orkunun uzun, ilmî bir tetkik neticesi bir araya topladığı bu millî Türk efsaneleri bize Türk ruhunu, Türk tarihini tanıtacak ve bir şiir gibi heyecanla, zevkle okutacaktır. Bu çok kıymetli eser :

YENİ ÇIKTI

Fiatı : 50 kuruş

Umumî satış merkezi : İstanbul, Ankara caddesi, (Çınaraltı) idarehanesi

Yaylâ türküsü

Şairi :

HALİDE NUSRET ZORLUTUNA

Türk edebiyatının en ince, en sanatkâr şairi Halide Nusret Zorlutunanın en güzel şiirlerini bir araya toplıyan bu eser (Çınaraltı) yayını neşriyatı arasında basılıyor. Pek yakında çıkacaktır.

Fiatı: 50 kuruş

Sahibi ve Neşriyat Müdürü:
ORHAN SEYFİ ORHON
Basıldığı yer:
Cumhuriyet Matbaası — İstanbul

ADEMİ İKTİDAR VE BELGEVŞEKLİĞİNE KARŞI

FORTOBİN

S... İ. MUAVENET VEKÂLETİNİN RUHSATINI HAİZDİR

HER ECZANEDE BULUNUR **POSTA KUTUSU 228**

REÇETE İLE SATILIR

DEVA

KAŞELERİ

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

ve bütün ağrıları derhal keser

Sıhhiye Vekâletinin ruhsatını haizdir. İcabında günde 3 kaşe alınabilir

İki devir

Yokluğun kılavuzu diz çökünce önümde
Gözlerimde hayatın saadeti taşacak,
İki devri tattığım bu en güzel gönümde
Hayat tatlılaşacak, ölüm tatlılaşacak!..

Ruhuma seslenirken kor nefesli bir iklim
Çalkanacağım bir an; varla yok ortasında..
Saadeti son yudum olarak içeceğim;
İçinde gökler yüzen bir rahibe tasında..

Ey, uzaklara katar katar uçan saadet!
Ve sen, önümde bugün bir sual olan gerçek!
Ardımızda durmadan sürüdüğünüz gurbet
Söyleyin, ooh! Söyleyin bana, çok mu sürecek.

Dündar AKÜNAL

İki yar

İki yar karşıdan ne hoş bakışır,
Karşılıklı fesleğenler takışır,
Ne giyseler üstlerine yakışır,
Bu iki yar birbirinin olmalı!
Ayıranın göğsü toprak dolmalı!

İki yardan biri benim, biri o;
Sevda denen tarikatin pîri o;
Ben ölüyüm meskenimde, diri o;
Bakma güzel, bakma sakın, öleyim!
Hiddetimden yüce dağlar deleyim!

Âşık benim, cananım da yurdumdur,
Yol gösteren klâvuzum kurdumdur.
Kahpe yağı, sana karşı geldim, dur!
Hile ile düşmanımı vuramam!
Ercesine döğüşmeden duramam!

Kadıoğlu Yusuf

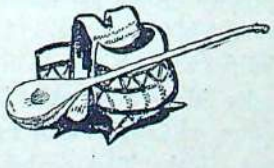

İkinci Murat

(10 uncu sahifeden devamı)

Muradın buyruğundaki Türk ordusu parlak bir zafer kazanmış oluyordu.

Murat, sözlerini hiçe sayan batılılara verdiği bu müthiş dersten sonra, padişahlığı gene oğluna bırakarak ikinci defa tahttan çekildi. Fakat talih onu aradığı sükûna bir türlü kavuşturmuyordu. Bir takım olaylar Gazi Sultanı üçüncü defa olarak padişahlığı ele almıya mecbur bıraktı. İkinci Muradın üçüncü padişahlığı zamanındaki en mühim olayı da gene Haçlılara karşı yaptığı bir savaştır. Türk düşmanı Batı, Varnada gafil avlandığını sanıyor, Asyanın efendi ırkından öç almıya hazırlanıyordu. Bilhassa Hunyad, Varnada yere serilen namını yeniden yüceltmek için fırsat bekliyordu. Bu hazırlanmalar meyvasını vermekte gecikmedi. Varna bozgunundan dört yıl sonra Macar, Alman, Rumen ve Çekilerden mürekkep yeni bir Haçlı ordusu Türkiyeye bir kere daha saldırdı. Sultan Murat, bu seferki savaşını adaşı Birinci Muradın — bu hem gazi, hem şehit atasının — Batı ile çarpıştığı, onları ezdiği, lâkin toprağa düştüğü yerde, Kosovada yaptı. Bu ikinci Kosova savaşı 16 İkinciteşrin 1448 de başladı, üç gün sonra sona erdi. Tarih, bu dört günlük savaşı bir Türk zaferi ve bir Haçlı bozgunu olarak sahifelerine geçiriyor; İkinci Muradı ve Türk ordusunu yücelten bu kavga, Batıyı Türkler önünde bir yol daha dize getirmiş oluyordu.

Türk tarihine bu parlak zaferleri yazdıran İkinci Murat, Türkün ulu çocuklarından biridir. Türklüğe Fatih Mehmet gibi bir yiğiti armağan bırakarak göçen bu ulu padişah, tarihte en çok Varnanın ve İkinci Kosovanın başbuğu olarak yaşıyacaktır. 1944 ve 1948 yılları, Batının, Türk düşmanı müteassip Haçlı ruhunu yere vurduğumuz o iki zaferin beş yüzüncü yıl dönümlerine raslamaktadır. Acaba, bu kutlu günlerin beş yüzüncü yıl dönümlerinde ulu Muradı ve yenilmez Türk ordusunu topluca anmak vazifemizi yapacak mıyız?

Nejdet Sançar

Abidin Daver

Bir çok muharrir arkadaşlar, kıymetli meslekdaşımız Abidin Daverin bu seçimde adının neden bulunmadığını soruyorlar. Bir defa mebus seçilince her intihap devresinde tekrar mebus olmak şart mıdır. Kaydi hayat şartile olana mebusluk değil, âyanlık derler.

Bunların hepsi bir tarafa... Mebus seçilmemekten en müteessir olacak biri varsa, bence, odur. Çünkü, hali, tavrı, edası o kadar gösterişli, o kadar leventçedir ki eminim, mebus seçilmediğinin kimse farkına varmıyacaktır.

HABERLER

● Şair üstat Yahya Kemalin, bu intihapta mebus seçilen Hamdi Tanpınarın yerine İstanbul Üniversitesinde Tanzimat edebiyatı profesörlüğüne tâyin edilişinin, tahakkuk etmeyişine Üniversite gençlerile beraber biz de üzüldük. Hiç şüphe yok ki üstat, pek iyi bildiği Tanzimat devrini gençlere anlatırken onu sadece bir ders mevzuu olmaktan çıkaracak bir zevk haline getirecekti.

★

● Büyük romancımız Hüseyin Rahmi Gürpınarın bu seferki seçimde kazanamaması, onu sevenleri pek müteessir etmişti. Elli seneden fazla bir zamandır Türk edebiyatına hizmet eden bu çok kıymetli Türk edibinin uğradığı bu seçim mağlûbiyeti onun sevilmediğine delâlet etmez. İşittiğimize göre Cumhuriyet Halk Partisi ilk açılacak mebuslukta Hüseyin Rahmi Gürpınarı tekrar namzet gösterecekmiş.

★

● Vâlâ Nurettin bundan yirmi sene kadar evvel güzel ve temiz bir Türkçe ile meşhur Rus ediblerinden Averçenkodan tercüme ettiği (Averçenkonun hikâyeleri) isimli eserinin ikinci tabını bastırmaktadır. Bu eser vaktile eski harflerle basılmış ve çok beğenilmişti.

★

● Büyük şair, üstat Mithat Cemal yazdığı bütün epik şiirleri bir araya toplıyarak (Türk şehnamesinden) ismi altında neşretmeyi düşünüyor. Okuyucularımıza haber verelim ki, üstat eğer bu eserini neşrederse onu (Çınar Yayını) neşriyatı arasında bulacaksınız.

★

● Hüseyin Cahit Yalçının pek yakında eski «Tanin» gazetesini tekrar çıkarmıya başlıyacağını işittik. Hüseyin Cahit Yalçın bu gazeteyi 1908 Meşrutiyet inkılâbında çıkarmıya başlamıştı. Gazete, umumî harbde İttihat ve Terakki fırkasının organı olarak çıktı. Mütarekede kapandı. Anadolu zaferinden sonra tekrar çıkmıya başladı. Cumhuriyetin ilânından bir müddet sonra gene kapandı. Bu sefer yepyeni bir kadro ile çıkıyormuş. Gazetenin yazı heyeti arasında Falih Rıfkı Atay, Abdülhak Şinasi Hisar, Celâlettin Ezine de bulunuyormuş. Muvaffakıyet dileriz.

★

● Kadıköy Halkevi, bir bedebiyat gecesi hazırlıyor. Bu gecede tanınmış şairlerimiz eserlerinden bazı parçalar okuyacaklar, Ali Canip Yöntem üstadımız da (milli edebiyat) mevzulu bir konferans verecektir.

★

● Büyük şair Faruk Nafiz Çamlıbel (Babil) isimli çok güzel bir manzume hazırlıyor. Eşsiz şair arkadaşımızın bu manzumeyi (Çınaraltı) nda neşretmeyi vadettiğini okuyucularımıza müjdeleriz.

MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA

ÖN ASYA TÜRKLERİNİN
Irkıyatı hakkında düşünceler

Yazan : Nureddin Ardıçoğlu

Bundan evvel, bu sütunlarda intişar eden bir kaç makalemizde Orta Asya ve Şarkî Avrupa Türklerinin etnik vaziyeti hakkında izahat vermiştik. Bu yazımızda da, antropologya ilminin Ön Asya Türkleri hakkında ortaya koymuş olduğu hakikatleri hülâsa etmeğe çalışacağız.

Malûm olduğu üzere, İran Kafkasya ve Anadolu Türkleri umumiyetle «Ön Asya Türkleri» ismi altında mütalâa olunmaktadır. Bu coğrafî vahdetin yanında ayni zamanda bir menşe ve tarih birliği de bulunduğu nazarı itibara alınmak lâzımdır. Çünkü gerek İran ve Kafkasyada ve gerekse Anadoluda yaşıyan Türkler büyük Oğuz muhaceretinden sonra bu memleketlere yerleşmişlerdir. Hepsinin şeceresi bu eski ve büyük kavimde birleşmektedir. Bu kavim iki büyük muhaceret dalgası halinde Orta Asyadan Ön Asyaya intikal eylemiştir. İlk muhaceret Selçükîler idaresinde XI inci asır sonlarında, ikincisi ise Cengiz Han istilâsından sonra XIII üncü asırda vukubulmuştur.

Ön Asya Türkleri, Orta ve Şarkî Avrupa Türklerinden daha çok antropolojik tetkike mazhar olmuşlardır. Bu tetkiklere dayanarak önceden söylemek lâzımdır ki, Ön Asya Türkleri bütün Türk âlemi içinde Turan ırkı veya tarihî Türk ırkı karakterlerini en güzel şekilde muhafaza etmişlerdir.

Mogol istilâsından, yani XIII üncü asırdan evvel bütün Türk kavimlerinin Turan ırkı hususiyetlerile muttasıf olduklarını kabul ettikten sonra Ön Asya Türklerinin Turan ırkını muhafaza etmeleri hususiyetini izah etmek gayet kolay bir mesele halini almaktadır. Çünkü Ön Asya Türklerinin menşeini teşkil eden Oğuzlar büyük kütle halinde, XIII üncü asırdaki Mogol istilâsından daha evvel XI inci asır sonlarında Garbî Türkistandan muhaceret etmişlerdir. Bilâhara Orta Asya ve Şarkî Avrupayı kaplıyan Moğol muhaceret ve tesalübü Ön Asyaya uğramamıştır. Mogollar ancak İran ve Anadoluda siyasî hâkimiyetler tesis etmişler ve fakat muhaceret vukubulmadığından bu memleketlerdeki Türklerin etnik bünyesi üzerinde müessir olamamışlardır. Pek zayıf ve müteferrik parçalar halinde Mogol unsurlarının geldiği görülmüş ise de bunlar da büyük kütleler arasında bel'olunmuşlardır.

Bütün Ön Asya Türkleri büyük bir ırkî vahdet arzetmektedirler. Bunlar hakkında şimdiye kadar pek yanlış fikirler beslenmiş, Anadolu Türklerinin eski Anadolu kavimlerile, İran Türklerinin Farslarla ve Azerbaycan Türklerinin ise Kafkas kavimlerile karıştığı ve ırklarının bu suretle islâh olunduğu iddia edilmiştir. Bu fikri müdafaa edenler Türklerin Mogol ırkından olduğunu esas olarak telâkki eyliyorlardı ve bu esastan hareket edince de Ön Asya Türklerinde müşahede olunamıyan Mogol karakterlerinin, kendi kafalarından çıkardıkları kombinezonlar sayesinde salâha mazhar olduğunu ileri sürüyorlardı. Muahhar tetkikler bunların sakametini meydana koymuştur.

Filhakika, Ön Asya Türklerinin muhaceretle yerleştikleri bu mıntakalarda az veya çok eski kavimlerle karıştıkları muhakkaktır. Fakat asıl mesele bu eski kavimlerin ırkî hususiyetleri hakkındadır. Meselâ Anadolu için şu mütalâalar mevzuubahistir: Bu memleket tâ eski tarihinden itibaren büyük bir muhaceretin gelip yerleştiğine sahne olmuş mudur? Burasını ilk iskân eden halklar hangi ırktan olabilirler?

Eski Anadolu kavimlerinden Hititler, Hurriler ve Urartular gibi kavimleri düşünelim. Bütün bunların dilleri hakkında müşterek bir iddia bulunduğunu bundan evvelki makalelerimizde söylemiştik. Irkları hakkında gene nispeten bir fikir hasıl olmuştur. Bu kavimler, yekûn itibarile bir birlik arzetmekte ve Türklerin eski akrabaları olabileceği hükmü daimî surette tekrarlanmaktadır.

Bu eski kavimlerin üzerine de muahhar devirlerde büyük çapta muhaceretlerle yeni kavimler gelmemiştir. Bunlar arasında en mühimi Şimalî Garbî Anadoluda Trak muhaceret dalgasının iskânından ve sahil hattındaki Yunan kolonizasyonundan ibarettir. Bilâhare Anadolunun talihine hükmeden, İranlılar, Makedonyalılar, Romalılar, Bizanslılar ve Araplar hiç bir suretle memleketin ırkî ve kavmî bünyesini tebdil edememişlerdir. Çünkü bunların hâkimiyeti tamamen siyasî olmaktan ibarettir. XI inci asra gelinceye kadar Anadolu büyük bir muhacerete sahne olmamıştır. Oğuzlar Anadoluya geldikleri zaman ırk itibarile tamamen kendilerile akraba kavimlerle karşılaşmışlardır. Eskilerin Türkleşmesi bu ihtilâtı neticesinde bugün Anadoluda hükümferma olan Turan ırkı kütlesi şekilde ve sağlam esaslar üzerinde yerleşmiştir.

İran ve Kafkasya Türklerinin de gene eski anasırla pek az karışmış olduğunu kabul etmek lâzımdır. İran Türkleri tâ muhaceretleri günün itibaren İranda bir ekalliyet oldukları halde daimî surette hâkimiyet ibraz etmişler ve içinde yaşadıkları büyük kütleye hâkim olmuşlardır. İranı daha dün ne kadar idare eden şülâleler bu arasından çıkmıştır. İran istepleri dolaşan göçebe Türkmenler hakkında ise ihtilâtın asla mevzuubahis olamıyacağı muhakkaktır. Nureddin Ardıçoğlu

Yeni Edebiyat kitabı

(Baş tarafı 9 uncu sahifededir)

kitabına dolduramaz. Bizim kitaplarımızın büyük noksanlarından biri de budur. Kimlerden neleri seçeceğiz? Bunları tâyin edemiyoruz. Eskiden bu tarzda eserler olmadığı için bu klâsik örnekler edebî meclislerde tekrarlanıyor, hafızadan hafızaya geçiyordu. Bazan koskoca bir divandan bir kaç mısra kalıyordu. Bunları bilmiyenlerin edebî kültürü eksik sayılırdı. Bundan mahrum olanlar, böyle bir mecliste ağız açamazlardı.

Bu şifahi edebiyat ölçüsü, mektep kitaplarına geçmeğe başlayınca aramızda az çok müşterek bağlar teessüs etti. Fakat lisanın değişmesi onların bir kısmını unutturdu veya anlaşılmaz bir hale getirdi. Geriye kalanları da yeni müellifler, bir hercü merc içine sokmıya başlıyorlar. Bizim neslimizle bugünkü gençlerin arasındaki bağ koptuğu gibi ayni nesilden olup ta edebiyatı ayrı ayrı kitaplardan okuyanların arasında da müşterek ölçüler kalmıyor. Eğer bu böyle giderse Türk edebiyatını misalsiz okutmalı. Çünkü klâsik sayılmıyan bir takım örnekleri gelişi güzel kitaplara doldurup çocukları boşu boşuna yormadansa hiç bunlardan bahsetmemek daha hayırlıdır. Şunu da unutmamalı ki, bir mektep kitabı müellifinin vazifesi, bir takım yeni kararlar vererek yeni kıymetler ortaya atmak değil, mevcut olanları talebeye öğretmektir.

Ç. A.

DELHİDEN ÜSKÜDARA

Tefrika : 27 | **Yazan : BARKIN**

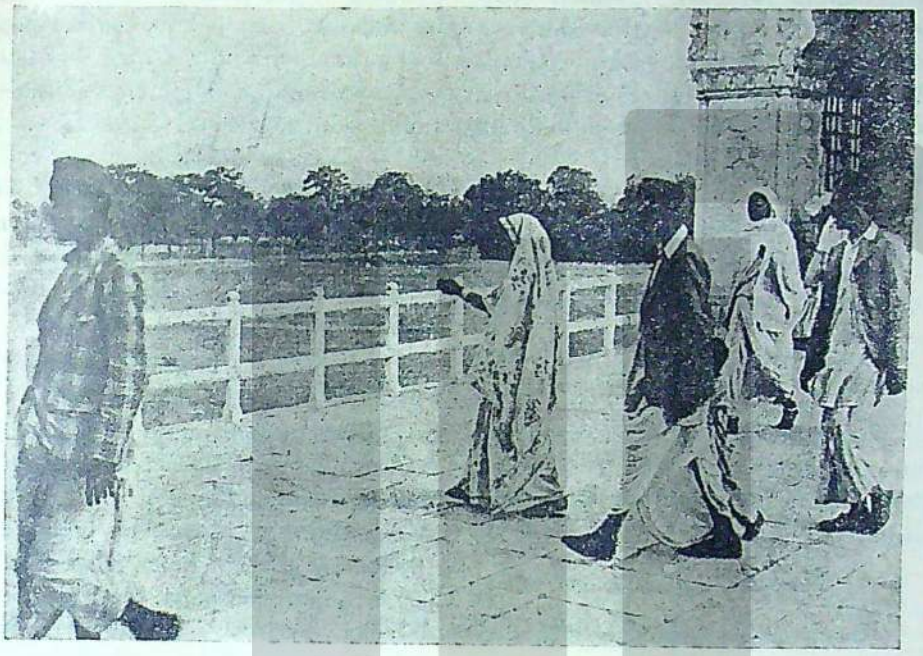

Sarayları görmeğe gelenler pek çoktur

Mermer türbeden içeri girilince Şah Ci-an ve mümtaz mahalin sandukaları görülür. ı sandukaların etrafı mermerden kafeslerle rilmiştir. Bu kafesler yekpare mermer lev-alar oyularak çiçek ve yaprak şekilleri ara-nda bırakılan deliklerle vücuda getirilmiş. mermer levhaların işçiliği o kadar zarif temiz ki taştan maddeliği almış, onu ldenin vezninden ve sıkletinden kurtar-ş. Zannedilir ki bu beyaz şeyler mevcut bir de değil de insanın fikrinde canlanmış lı bir hayaldir. Renkli taşlar çiçek, dal ve rak şeklinde kesilip yine ona göre oyu-ı mermerin içerisine yerleştirilmek suretile icuda getirilen bir tezyinat tarzı sandukala-üstünü ve mermer kafeslerin kenarlarını üyor. Bu tarzda süsler yalnız Hindistan-ki Türk mimarisinde kullanılıyor. İstanbul-da bazı camilerde —ezcümle Yenicamiin inkâr mahfilinin sol duvarında— varsa da anlı mimarisinde umumi bir tezyin tar-olarak yer bulmamıştır. Tac Mahalin tari-ve her köşesinde kendini gösteren sanat ve eliğin tamamen anlatılması için başlı ba-bir kitap yazmak lâzımdır.

Gece karanlığında türbeye girdim. Kub-in ortasından sallanan büyük pirinç lâm-dan donuk bir ziya etrafı hafifçe aydınla-rdu. Türbenin bekçisi mermer kubbenin içindeki garip aksi sadayı göstermek için hafif sesle (Allah!) diye bağırdı. Gecenin karanlığında ve bu uhrevi muhitte insan üzerine âdeta ürpertici bir tesir yapan bu ses kubbede bir çok akisler yaparak yavaş yavaş kayboldu. Zannedilir ki dünya ile Maseva arasında buradan bir yol var.

Karanlıkta türbeden bir şey görmek kabil değildi. Zaten ben de burayı sırf bir defa da bu halile görmek için gelmiştim. Türbede çok kalmadım ve otomobile gelip yorgun bir halde beni bekleyen Emin Âliyi buldum. Tac Mahalden kalkıp Agranın meşhur Sesil oteline geldik. Otelin holü epey kalabalıktı. Gece elbiseleri giyinmiş bu cemaat arasında toz toprak içindeki sefer kıyafetlerimizle göze batmamak için bir kıyıda akşam yemeğini yedik ve hemen Delhiye doğru hareket ettik. Gece yolculuğundan o kadar çekindiğim halde hâdisat beni hep buna mecbur ediyordu.

Agrada Tac Mahalden başka daha görülecek çok eserler vardır. Bunları evvelce görmüştüm ve bu seyahatin programına bunların ziyareti dahil değildi. Ama Agra hakkında okuyucularıma bir fikir vermek için bu eserlerden burada kısaca bahsedeceğim. Agranın Tac Mahal kadar görülmeğe değer yerleri Agra kalesi ve İtimad-üd-Devlenin kabridir, Cuma mescit ve Çinika Ravza denilen Çinili türbe de muhakkak görülmelidir.

— Arkası var —

Delhide Hintli bir kadın

S.77

ÇOCUK adam

Tefrika No. 7

Yazan : Orhan Seyfi ORHON

O gün talimgâha askerliğe dargın girdim. Talimde ayaklarımdan terler boşandı ve yün çoraplarım onları doyasıya emdi. Sabahleyin yürürken sıcak bir çamura basıyor gibiyim. İstirahat zamanlarımızda ben de takım çavuşumuz gibi yüzü koyun yere uzanmak tabanlarımı havaya kaldırmak istiyorum.

Gece, kimseyi rahatsız etmiyeyim diye, fotinlerimi çıkarmadan yattım. Fakat gene uyku sersemliği arasında homurdananlar var. Battaniyeyi burnuma kadar çekip gizleniyorum. Artık karar verdim: Herkesin uyumasını bekliyeceğim. Dudaklarda uykunun boruları ötmeğe başlıyor... Yavaşçacık kalkıyor, dışarıya çıkıyorum. Mehtap var. Gündüz gibi aydınlık bir gece. Talimgâh derin bir uykuda. Topallıya topallıya Maslağın başına gidiyorum. Orada fotinlerimi çözüyor, uzun konçlu İskoç çoraplarımı bütün hıncım ve bütün kuvvetimle tâ uzaklara fırlatıyorum. Yanımdan geçenlerin vay haline!

Ayaklarımı soğuk suda diriltmeğe çalışıyorum. Ara sıra etrafımda zıplıyan kurbağalar beni ürkütüyor. Aydınlık gece insana vehim verecek kadar geniş. Acaip seslerle, hışıltılarla dolu. Bu sırada ansızın yanımdan bir köpek geçti. Titredim ve birbirimize o kadar korkarak baktık ki küçük bir kımıldanışım onu bütün hızile koşturdu. Işıkta ayaklarım simsiyah görünüyor. Parmağımla üstüne hafifçe dokunuyorum. Hayır, daha hissi var! Tekrar suya daldırıp yıkıyorum. Ürpermeler her tarafıma dağılıyor...

Mehtaplı serin bir gecede, civarımda zıplıyan kurbağalardan ürkerek diz kapaklarıma sular sıçrata sıçrata yaptığım uzun bir banyodan sonra koğuşa döndüm. Bütün gece titremeler ve ateşlerle kıvrandım. Kâbuslar içinde hep gül sirkesi ve kâfurulu ispirto şişeleri gördüm.

Sabahleyin hastalandığımın hemen farkına vardılar. Bölükten muayene edilmek üzere heyeti sıhhiyeye gönderildim. Muztarip, bitkin, mukaddera boyun eğmiş, topallıya topallıya yürürken kulağımın dibinde hiddetli bir sesin ıslığını duydum :

— Hişt, asker!

Bakıyorum. Talimgâh kumandanı, bıyıkları havada önümde duruyor.

— Buraya gel, niye selâm vermedin?

Susuyorum. Talimgâh kumandanına da, selâm vermeğe de dargınım. Beni tanıyor. Tatlılaşan merhametli bir sesle :

— Nen var? diyor, hasta mısın?

Başım inatla önüme eğili. Sadece ayakta titriyorum.

— Gel benimle!

Beraber heyeti sıhhiyeye giriyoruz. O, benden önce içeriye girip bir şeyler konuşuyor, sonra beni çağırıyorlar. Esrarlı bir hastalığa yakalanmışım gibi uzun bir muayene. Yavaşça fısıldaşmalar, gidip gelmeler... Nihayet elime şu raporu veriyorlar: «Devvalî safenle müterafik nefelhatı kalbiye» den silâhsız hizmete!

o

ORDU MECMUASINDA

II

Divanyolundan bir sokak dosdoğru Yerebatana çıkar. Eğer bu sokağa saparsanız, sola doğru, sol tarafa İstanbul evlerine hiç benzemiyen bir bina görürsünüz. Biraz içerlektir. Kapısına dört beş ayak mermer merdivenle çıkılır. Önündeki küçük bahçeye kaktüs ve palmiye cinsinden Afrika nebatları dikilmiştir. Başka hiç bir yerde eşine rasgelmiyeceğiniz kocaman çiviler kakılı ceviz, massif bir sokak kapısı sağlam menteşeler üzerinde gürültü çıkarmadan kolaylıkla açılıp kapanır. Zemin katı boydan boya beton bir mahzendir. Birinci kat, iki oda, bir salondan ibaret. Bu salonda — sanki sulh müzakereleri yapılacakmış gibi — kırmızı çuhalı büyük bir masa durur. Üst kat da aynidir. Yalnız solda bir küçük oda daha. İçinde mükemmel bir Amerikan yazıhanesi ve bir telefonla misafir için yepyeni üç maroken koltuk.

İşte, Ordu Mecmuası idarehanesi burasıydı.

Bina, zengin doktorlardan birine aitti. Mobilyası fazla masrafa bakılmadan Avrupanın tanınmış fabrikalarından getirtilmişti. Büyük bir İngiliz kütüphanesi, Fransız keteninden perdeler, üstü maroken kaplı ağır, ceviz sandalyeler, Venedik işi fanuslar, radyatörleri şık bir kalorifer... Harb olunca boş kalan binaya ciheti askeriye el koymuştu.

İstanbulun en çok satılan gazeteleri tahta masalarda, kırık sandalyelerde, demir sobalarla ısınmış odalarda hazırlanırken biz burada her çeşit konforu olan mükemmel, modern bir binada acaip bir kadro ile belki de dünyanın en geri ve en gülünç bir harb ve propaganda mecmuasını çıkarıyorduk.

[Arkası var]

Seçme, Güzel Şiirler

Akşam duası

— Necip Fâzıl Kısakürek'e —

Mor gölgeler gezinir,
Akşam, saat vurunca
Mor gölgeler gezinir..

Sükûtunla başbaşa
Kalan geceler midir?
Sükûtunla başbaşa?

Akseder ince, kırık
Bir dua, bahçelerden
Akseder ince, kırık.

Sevgilim, gecelerden
Güzel midir kumrular?
Sevgilim, gecelerden?

Hüzünlü.. yüzün kadar;
Derin bilmecelerden
Soyunan her dakika..

Bu ibâdet ve dua
Ebedî, senin kadar,
Bu ibâdet ve dua!

S. CENAN

Gurbet

Bu akşam da martılar
Uçtular enginlere.
Gönlümü bıraktılar
Issız ışıksız yere.

Gurbetin hüznü çöktü,
Ruhuma perde perde.
Gökler göz yaşı döktü,
Hıçkırdı geceler de..

Gurbette her şey acı
Her şey elem bestesi
Hasretin yok ilâcı
Sesler hep hicran sesi..

Güller solgun renklidir
Bülbüller hicran okur.
Ay siyah beneklidir,
Rüzgârlar elem dokur.

Sönmeyen bir alevdir,
İçimi yakan gurbet.
Neşemi yutan devdir,
Ruhuma akan gurbet.

İlhan GEÇER

MİLLİYETÇİ DERGİLER

İnsan denen Yaratık

(5 inci sahifeden devam)

eni ve çok ileri bir İngiliz at cinsi ettikleri gibi. Bu hususta, insan- öteki hayvanlar arasında, biyoloji si bakımından, hiç bir fark yoktur.

İnsan ümidinin en yükseği :

(Müspet öjenik) tir. İnsan cinsi- müspet bilgilere dayanan, ıslahıdır. arı, atlar gibi yetiştirmek, belki bir çoklarının gururuna dokunacak- Bu, bir (telâkki) meselesidir. Eğer, milletin ileri gelenleri, biyoloji bil- öğrenir ve seçme ile yükselme nin doğru ve yerinde olduğuna aat getirirse, o vakit, münasip ka- arla, bu iş temin olunabilir. Bu, bir bal) işidir.

Dev insanlar :

Nebatlarda, (kolşisin) ismindeki madde ile kromozomların miktarı art- tırılmış ve böyle nebatlar, ötekilere gö- re çok dinç ve gürbüz olmuşlardır. Hattâ, buna, bazı hayvanlarda bile mu- vaffak olunmuştur. Bunun gibi, mese- lâ, kırk sekiz kromozomlu insan yerine, doksan altı kromozomlu insan yapıla- bilecek olursa bunlar: (Dev insanlar) (fevkalbeşer insanlar) olacaklardır. Bi- yoloji bilgisinin, geleceğe dair olan bu tahminleri karşısında, bir Wellsin istik- bale ait hayalleri solda sıfır kalır.

Jean Rostand'ın çok acı bir düşüncesi :

(İnsanın bütün o parlak zaferleri, onu, öleceğini bilen biricik hayvan ol- mak dehşetinden kurtaramaz. Ve bu zaferler, bu acı bilgiyi telâfi edemez).

Dr. M. Hakkı AKANSEL

Not: Bu yazıdaki bilgiler, Fransız biyo- loji bilgini **Jean Rostand'ın** şu üç kitabından alınmıştır :

1 — (L'Homme - İnsan). 1926. 1942 de basılmış on birinci tabından.

2 — (Les Chromosomes - Kromozom- lar). 1928. 1941 de basılmış, dokuz bininci se- ri.

3 — (La vie et ses problèmes - Hayat ve onun meseleleri). 1939. 1940 da basılmış üçüncü tabından.